

Vlaamse buitenlandse wapenhandel in 2016

De handel in militair materieel naar, vanuit en over het grondgebied van Vlaanderen

In 2016 leverde de Vlaamse Regering 716 vergunningen voor buitenlandse handel in militair materieel af. Het merendeel hiervan (559) heeft betrekking op de **invoer en overbrenging** naar Vlaanderen. In de praktijk hebben deze vergunningen vaak een relatief lage waarde.

Daarnaast zijn 134 vergunningen afgeleverd voor de **uitvoer of overbrenging** van defensiegerelateerde goederen vanuit Vlaanderen.

Tot slot zijn in 2016 23 **doorvoervergunningen** uitgereikt. De hoge waarde van de vergunde doorvoer in 2016 is toe te schrijven aan één grote vergunning van ongeveer 500 miljoen euro voor de doorvoer van militaire voertuigen vanuit Frankrijk naar Canada.

Tabel 1: Buitenlandse Vlaamse wapenhandel in 2016, met aantal vergunningen en vergunde waarde per type transactie.

	Aantal vergunningen	Vergunde waarde (in €)
Invoer en overbrenging naar Vlaanderen	559	33.092.592
Uitvoer en overbrenging vanuit Vlaanderen	134	120.662.292
Doorvoer	23	519.351.118

2016 IN ZES FEITEN

1. De vergunde uitvoer en overbrenging vanuit het Vlaams Gewest van defensiegerelateerde goederen heeft een **waarde van 120 miljoen euro**.
2. Het gebruik van **algemene vergunningen** is gestegen tot 63,5 miljoen euro. Ook **globale vergunningen** zijn in 2016 meer gebruikt (8,9 miljoen euro).
3. **Duitsland** blijft de belangrijkste afzetmarkt voor Vlaamse bedrijven.
4. **Onderdelen** van militaire vliegtuigen en militaire voertuigen blijven de belangrijkste Vlaamse handelsproducten.
5. In 67% van de vergunde overbrengingen en uitvoer vanuit Vlaanderen is een **ander bedrijf** de laatst gekende **gebruiker**.
6. De waarde van de vergunde invoer of overbrenging naar Vlaanderen van **vuurwapens** bedraagt 9,2 miljoen euro, een geleidelijke toename sinds 2013.

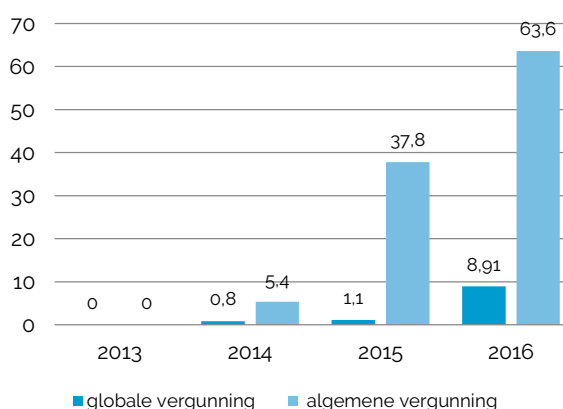
Groot aandeel van intra-Europese handel vanuit Vlaanderen

Het Vlaams Wapenhandeldecreet maakt een onderscheid tussen **intra-Europese** en **extra-EU** handel. In het eerste geval spreken we van **overbrengingen**, in het tweede geval van **uitvoer**. Voor intra-Europese handel kunnen naast individuele vergunningen ook globale of algemene vergunningen worden gebruikt.¹

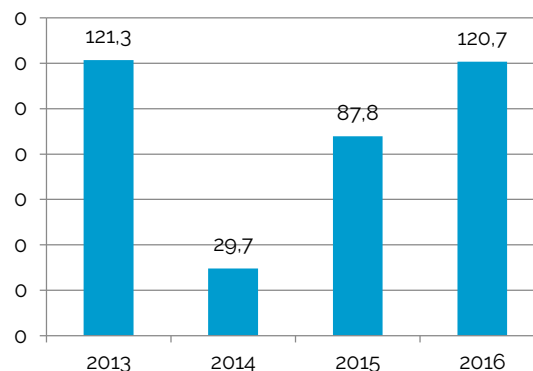
In 2016 bedraagt de vergunde uitvoer en overbrenging van militaire producten vanuit Vlaanderen 120,7 miljoen euro. Deze handel heeft vooral andere Europese lidstaten als bestemming: in 2016 bedraagt ze 90,7 miljoen euro, voornamelijk naar Duitsland en het Verenigd Koninkrijk. De rechtstreekse uitvoer naar niet-Europese landen bedraagt ongeveer 30 miljoen euro, voornamelijk naar de Verenigde Staten, maar ook naar India.

De stijging in het gebruik van **algemene vergunningen** in 2015 zet zich door in 2016. Er is voor 41.103.129,5 euro aan defensiegerelateerde goederen overgebracht naar Europese krijgsmachten, en voor 22.464.728,7 euro in het kader van een intergouvernamenteel samenwerkingsprogramma. De algemene vergunning voor overbrenging naar gecertificeerde bedrijven is in 2016, net als de voorgaande jaren, niet gebruikt.

Figuur 2: Gebruik van globale en algemene vergunningen, 2013-2016 (in miljoen €)

Figuur 1: Uitvoer en overbrenging via individuele vergunningen, 2013-2016 (in miljoen €)

Vlaanderen kent ook twee algemene vergunningen voor tijdelijke transacties, enerzijds voor demonstratie, evaluatie of expositie, anderzijds voor onderhoud of herstelling. Via deze algemene vergunningen zijn in 2016 voor 1.206.130,54 euro transacties gebeurd.

In 2016 zijn ook **globale vergunningen** vaker gebruikt voor de overbrenging van militaire goederen. In 2016 zijn binnen de geldige globale vergunningen twintig transacties gebeurd, met een totale waarde van 8.909.189,76 euro.

¹ **Individuele vergunningen** gelden voor de handel in één specifiek product naar één specifieke bestemming.

Een **globale vergunning** laat een leverancier toe diverse producten te versturen naar een reeks van potentiële ontvangers.

Bij een **algemene vergunning** mogen leveranciers die aan de voorwaarden voldoen zonder voorafgaande toestemming producten versturen naar specifieke categorieën van ontvangers (bijvoorbeeld krijgsmachten, gecertificeerde bedrijven) en moeten ze achteraf rapporteren over het effectieve gebruik van de vergunning.

Vlaanderen handelt vooral in onderdelen naar andere bedrijven

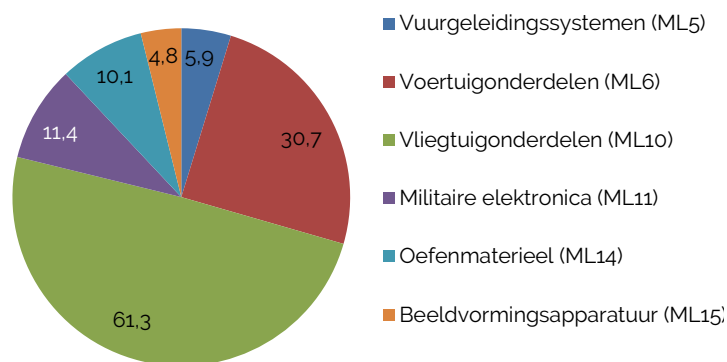
De aard van de uitgevoerde en overgebrachte goederen bevestigt opnieuw dat de Vlaamse defensie-industrie **vooral onderdelen** van militair materieel produceert. In 2016 gaat het vooral om onderdelen van militaire vliegtuigen, met een vergunde waarde van 61,3 miljoen euro, en onderdelen van militaire voertuigen (30,7 miljoen euro). Andere vanuit Vlaanderen verhandelde producten zijn militaire elektronica (11,4 miljoen euro), militair oefenmaterieel (10,1 miljoen euro), vuurleidingssystemen (5,9 miljoen euro) en beeldvormingsapparatuur (4,8 miljoen euro).

De **ontvangers** van deze producten zijn vaak **defensiegerelateerde bedrijven in andere westerse landen**. Deze bedrijven integreren de Vlaamse producten verder in afgewerkte militaire systemen. In 2016 was de **Duitse** defensie-industrie de belangrijkste afnemer van Vlaamse defensiegerelateerde goederen.

Buiten de EU is de **Verenigde Staten** het belangrijkste bestemmingsland van Vlaamse defensiegerelateerde goederen. In 2016 bedraagt de vergunde uitvoer naar de VS 24,1 miljoen euro, voornamelijk naar de defensie-industrie. Daarnaast zijn Vlaamse defensiegerelateerde producten uitgevoerd naar eindgebruikers in **India, Qatar, Algerije en Brazilië**.

In 2016 is voor 67% van de uitvoer en overbrenging vanuit Vlaanderen de **(defensiegerelateerde) industrie of een wapenhandelaar** de laatst gekende eindgebruiker op het moment van het uitreiken van de vergunning. De effectieve eindgebruiker van deze goederen is dus niet gekend op het moment van aflevering van de vergunning. Rechtstreekse leveringen vanuit Vlaanderen aan buitenlandse krijgsmachten of overheden gebeuren sporadisch: in 2016 gaat het om elf vergunningen ter waarde van 7,7 miljoen euro.

Figuur 3: Aard van de vergunde uitvoer en overbrenging vanuit het Vlaams Gewest (in € miljoen)

Hoog aantal (in)formele weigeringen in 2016

In 2016 zijn in totaal acht aanvragen voor de overbrenging, uitvoer of doorvoer van militair materieel vanuit Vlaanderen **formeel geweigerd**. Het gaat vooral om aanvragen voor (definitieve of tijdelijke) uitvoer naar landen in het Midden-Oosten en Noord-Afrika, al dan niet via een andere Europese lidstaat.

Tabel 2: Geweigerde vergunningen voor uitvoer en overbrenging vanuit Vlaanderen in 2016

Type transactie	Bestemming	Land van eindgebruik	Product	Waarde (in €)
Definitieve uitvoer	Saudi-Arabië		Beschermingskledij nucleaire, biologische, chemische aanval	2.155.000
Definitieve uitvoer	Libië		Kogelwerende vesten	4.660.000
Tijdelijke uitvoer	Irak		Vuurgeleidingssystemen	140.000
Tijdelijke uitvoer	Azerbeidzjan		Vuurgeleidingssystemen	250.000
Definitieve overbrenging	Duitsland	Verenigde Arabische Emiraten	Onderdelen voor pantservoertuigen en voor zelfrijdende artillerie	15.400
Definitieve overbrenging	Duitsland	Verenigde Arabische Emiraten		20.602
Definitieve overbrenging	Duitsland	Verenigde Arabische Emiraten		106.037
Doorvoer	Turkije (oorsprong)	Gambia	Pistolen	1.685

Op de eerste plaats zijn **vijf vergunningen** voor **definitieve overbrenging of uitvoer** vanuit Vlaanderen geweigerd. Dat is meer dan de voorbije jaren: in 2015 werd één aanvraag geweigerd, in 2014 geen enkele. Het conflict in Jemen is de belangrijkste reden voor dit hoge aantal weigeringen. Vier van de vijf aanvragen zijn bestemd voor de krijgsmachten van Saudi-Arabië en de Verenigde Arabische Emiraten, die actief betrokken zijn in dit conflict. Een vijfde weigering betreft de uitvoer van kogelwerende vesten naar de Libische overheid, wegens het risico op ongewenste afwendings en de slechte *track record* op het vlak van mensenrechtenschendingen.

Daarnaast zijn in 2016 twee vergunningen voor de **tijdelijke uitvoer** van vuurgeleidingssystemen naar respectievelijk Azerbeidzjan en Irak geweigerd. Een laatste vergunning die werd geweigerd betrof de **doorvoer** van pistolen vanuit Turkije naar Gambia

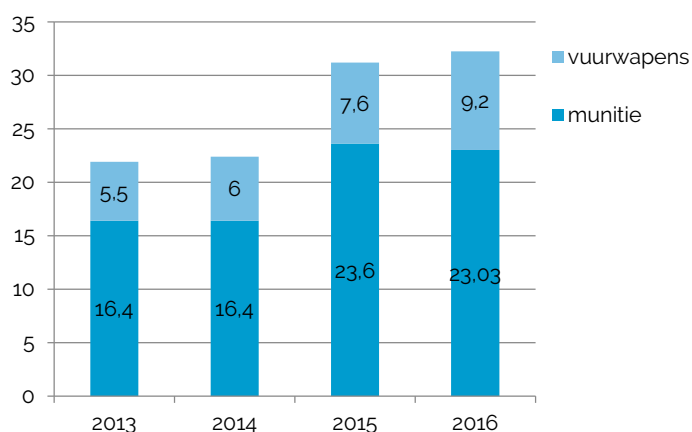
Sinds 2014 rapporteert de Vlaamse overheid ook over de verstrekte (negatieve en positieve) informele adviezen. In 2016 zijn vier **negatieve informele adviezen** afgeleverd, telkens voor de uitvoer van elektro-optisch materiaal naar het ministerie van Defensie en het ministerie van Binnenlandse Zaken in Irak.

Meer invoer en overbrenging van vuurwapens en munitie naar Vlaanderen

De invoer of overbrenging van vuurwapens en munitie voor vuurwapens is in 2016 in vergelijking met de jaren 2013-2014-2015 toegenomen. Met name de **vergunde waarde** van de ingevoerde of overgebrachte **vuurwapens** naar het Vlaams Gewest neemt geleidelijk toe van 5,5 miljoen euro in 2013, over 6 miljoen euro in 2014 en 7,6 miljoen euro in 2015 tot 9,2 miljoen euro in 2016.

De vergunde invoer van **munitie** voor vuurwapens ligt in 2016 met een waarde van 23,6 miljoen euro even hoog als in 2015. In de jaren daarvoor (2013 en 2014) lag deze waarde lager en bedroeg

Figuur 4: Vergunde invoer en overbrenging van vuurwapens en munitie naar het Vlaams Gewest, 2013-2016 (in € miljoen).

de vergunde invoer of overbrenging van munitie naar Vlaanderen 16,4 miljoen euro. Deze waarde wordt sterk beïnvloed door enkele vergunningen met een hoge waarde: in 2016 staan vijf vergunningen in voor een waarde van 14,6 miljoen euro.

Bij vuurwapens gaat het vaak om vergunningen met een beperkte waarde: het gaat veelal om beperkte aantallen vuurwapens per vergunning.

De meeste van de in Vlaanderen ingevoerde vuurwapens en munitie komen uit andere EU-lidstaten. Met name Duitsland en in mindere mate Oostenrijk en Frankrijk zijn de belangrijkste herkomstlanden.

 Colofon

Meer info: Diederik Cops, diederik.cops@vlaamsparlement.be
© Vlaams Vredesinstituut
Brussel, 3 oktober 2017

